

# NAJVYŠŠÍ KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 867/01  
Zo dňa: 14.05.2014

Počet výtlačkov: 2  
Výtlačok číslo:  
Počet strán: 18  
Počet príloh: 0



## PROTOKOL

**o výsledku kontroly  
plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky v Európskej  
únii v oblasti biopalív v doprave.**

**Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky**

Bratislava august 2014

## Zhrnutie

Kontrola, vykonaná na Ministerstve hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“), bola súčasťou kontrolnej akcie „Kontrola plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky v Európskej únii v oblasti biopalív v doprave“. Do Plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2014 bola zaradená na základe zapojenia sa Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) do medzinárodnej kontroly organizovanej pracovnou skupinou EUROSAI pre kontrolu životného prostredia.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť implementáciu predpisov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v oblasti biopalív v doprave ako súčasť politiky zabezpečenia obnoviteľných zdrojov energií do legislatívy Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a vyhodnotiť plnenie povinností orgánov štátnej správy v oblasti biopalív v doprave.

Všetky smernice Európskeho parlamentu a Rady, súvisiace s biopalivami boli implementované do právneho poriadku Slovenskej republiky (do zákonov a nariadení vlády SR), v súlade so zákonom č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády SR v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť od 15.01.2002.

Proti SR nebolo začaté konanie o porušení Zmluvy o fungovaní Európskej únie podľa čl. 258 až 260 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Minimálne množstvá pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v sortimente motorových benzínov a motorovej nafty uvádzaných na trh SR boli dodržané.

V zmysle smernice Rady 2003/96/ES bol od 01.05.2006 zavedený zvýhodnený daňový režim na používanie biopalív z obnoviteľných zdrojov (v určenom množstve a v stanovenej norme), formou oslobodenia od spotrebnej dane z liehu a od spotrebnej dane minerálneho oleja, resp. znížením sadzby spotrebnej dane z biopalív (pre ETBE, estery).

Otázka biopalív bola od roku 2004 riešená 11 uzneseniami vlády SR, ktorými boli schválené materiály, ako napríklad: „Analýza vplyvu platnej legislatívy na podporu využívania biomasy na energetické účely a návrh na ďalšie riešenie“, „Stratégia vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR“, „Národný program pre podporu rozvoja výroby biozložiek v SR a ich uplatnenie sa na vnútornom trhu s motorovými palivami s následným využitím v doprave“, návrh MH SR „Energetická politika SR“, návrh nariadenia vlády SR o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov energie v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh v SR, schválenie Správy MH SR o používaní biozložiek v motorových palivách za roky 2006 - 2012, „Akčný plán využívania biomasy na roky 2008 – 2013“, „Konceptcia vyššieho využitia biopalív v doprave v podmienkach SR“, návrh zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, „Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie“.

Kým v roku 2006 boli fosílné motorové palivá na domácom trhu zastúpené v rozsahu cca 97 % a alternatívne palivá spolu v rozsahu cca 2,3 % (z toho biopalivá 0,69 %, LPG

## Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

cca 1,33 % a CNG cca 0,28 %), v roku 2007 boli fosílna palivá zastúpené v referenčnej hodnote cca 96 % a alternatívne motorové palivá cca 4,03 % (z toho 2,49 % biopalivá, LPG cca 1,26 % a CNG cca 0,28 %).

Podľa čl. 4 ods. 1 smernice 2009/28/ES boli členské štáty EÚ povinné vypracovať svoj vlastný plán podielu využitia energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2020. Podiel energie z obnoviteľných zdrojov (OZE) v doprave musel predstavovať aspoň 10 %. Podľa návrhu Národného akčného plánu pre energiu z obnoviteľných zdrojov zo 06.10.2010 bol odhad národného cieľa v nasledovných hodnotách:

Národný cieľ OZE v doprave	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obnoviteľné zdroje energie v doprave	0,6%	4,1%	4,2%	4,3%	4,4%	5,0%	6,0%	6,3%	6,8%	8,3%	8,5%	10,0%

Zdroj: MH SR

Podľa § 14a ods. 1 písm. a) až j) zákona č. 309/2009 Z. z. boli príslušné právnické a fyzické osoby (ďalej len „PO a FO“) povinné uvádzať na trh pohonnú látku s obsahom biopalív v referenčnej hodnote vypočítanej z energetického obsahu celkového množstva palív uvedených na trh. Stanovené ciele boli splnené, keď v roku 2012 cieľ 3,9 % bol splnený na 4,19 % a v roku 2013 cieľ 4 % bol splnený na 4,60 %.

Povinnosť zabezpečiť minimálny %-ny obsah biopalív v každom litri jednotlivého druhu pohonných látok, sa nepodarilo zabezpečiť len u motorovej nafty v roku 2012, keď stanovený cieľ bol v referenčnej hodnote 5,3 % a skutočnosť bola na úrovni 5,24 %.

MH SR bolo povinné v zmysle nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z. a uznesenia vlády SR č. 14/2007, predkladať na rokovanie vlády správy o používaní biozložiek v motorových palivách. Kontrolou bolo preukázané, že povinnosť MH SR bola splnená. Správy o používaní biozložiek v motorových palivách, predložené na rokovanie vlády SR boli vzaté na vedomie, za rok 2011 dňa 06.07.2012, za rok 2012 dňa 03.07.2013.

V roku 2012 bolo uvedeného na trh 737 436 292 litrov motorového benzínu, 12 465 155 litrov bioetanolu, 1 753 453 826 litrov motorovej nafty a 91 848 658 litrov biodieselu, ktoré podľa vyjadrenia MH SR spĺňali kritéria trvalej udržateľnosti.

V roku 2013 bolo uvedeného na trh 690 404 593 litrov motorového benzínu, 13 999 564 litrov bioetanolu, 1 798 418 596 litrov motorovej nafty a 102 363 906 litrov biodieselu, ktoré spĺňali kritéria trvalej udržateľnosti. Každé biopalivo umiestnené na trh muselo mať certifikát, ktorý udával, či biopalivo spĺňalo kritériá trvalej udržateľnosti a percentuálnu úsporu skleníkových plynov.

Samostatné ekonomické hodnotenie biopalív v doprave v rámci hospodárstva krajiny nebolo v rokoch 2012 a 2013 od MH SR požadované.

SR sa nedarí v sektore cestnej dopravy stabilizovať rast emisií skleníkových plynov. Vybudované výrobné kapacity na výrobu bioetanolu, ETBE a biodieslu preyšujú v SR objem skutočnej spotreby krajiny. SR sa stala exportérom biopalív do členských štátov EÚ.

Podpora výroby a distribúcie biopalív v SR sa v sledovanom období uskutočňovala v rámci štátnej pomoci N 360/2006 – Slovensko, formou zníženia alebo oslobodenia od spotrebnej dane z minerálneho oleja na palivové zmesi motorového benzínu s ETBE a motorovej nafty s esterami.

## Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

V sledovanom období ani Štátna energetická inšpekcia (ďalej len „ŠEI“) a ani Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) nevykonávali kontroly v rámci štátneho dozoru nad dodržiavaním zákona č. 309/2009 Z. z. pre oblasť biopalív v doprave a neboli uložené sankcie a pokuty.

Pokuty za motorové palivá uvedené na trh bez primiešaného biopaliva v množstve stanovenom na príslušný rok boli uložené colným úradom bez vyrúbenia v roku 2012 v sume 1 816,00 eur, za neuvedenie biopaliva na trh v množstve 908 l a v roku 2013 v sume 9 483,04 eur, za neuvedenie biopaliva na trh v množstve 4 742 l.

Kontrolou bolo preukázané, že z celkovej sumy uložených pokút za rok 2013 (9 483,040 eur), bola pokuta bez vyrúbenia v sume 6 427,04 eur uhradená z rozpočtu akciovej spoločnosti so 100 % účasťou štátu, pretože na svoju spotrebu použila čisté motorové palivá bez primiešania 3 214 litrov biopaliva.

Odporúčanie NKÚ SR:

Na základe poznatkov získaných kontrolou NKÚ SR odporúča pre MH SR:

- Vytvoriť koordinačný orgán na zber a sledovanie všetkých údajov z oblasti biopalív v doprave v rámci SR s presne stanovenými povinnosťami pre dotknuté rezorty pri zbere údajov, ich spracovaní a sledovaní.
- Zabezpečiť pravidelný výkon štátneho dozoru v oblasti biopalív v zmysle zákona č. 309/2009 Z. z..

**Protokol  
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. 867/01 zo 14.05.2014 vykonali:

Ing. Igor Blaško, vedúci kontrolnej skupiny,  
Mgr. Viera Gerbocová, členka kontrolnej skupiny,

kontrolu plnenia cieľov a záväzkov vyplývajúcich z členstva Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) v Európskej únii (ďalej len „EÚ“) v oblasti biopalív v doprave, ktorej účelom bolo prekontrolovať implementáciu predpisov EÚ v oblasti biopalív v doprave, ako súčasť politiky zabezpečenia obnoviteľných zdrojov energií do legislatívy SR, vyhodnotiť plnenie povinností orgánov štátnej správy v oblasti biopalív v doprave.

Kontrola bola vykonaná v čase od 30.05.2014 do 26.08.2014 na **Ministerstve hospodárstva Slovenskej republiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava-Ružinov, IČO 00686832**, za kontrolované obdobie rokov 2012, 2013, vrátane súvisiaceho obdobia.

Predmetom kontroly bolo zhodnotiť dosiahnuté ciele a plnenie záväzkov pre SR, vyplývajúcich zo smerníc a nariadení EÚ, súvisiacich s využívaním biopalív v doprave, preveriť plnenie úloh, ktoré vyplynuli pre príslušné orgány štátnej správy SR zo strategických materiálov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie so zameraním na využívanie biopalív v doprave.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

MH SR je ústredným orgánom štátnej správy a právnická osoba, ktorá vykonáva činnosti stanovené v zákone č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 575/2001 Z. z.“). Činnosti MH SR stanovené v zákone č. 575/2001 Z. z. a v štatúte MH SR vykonávajú vnútorné organizačné útvary podľa Organizačného poriadku MH SR. Organizačný poriadok určuje vnútorné organizačné členenie ministerstva, rozsah pôsobnosti ministerstva a vzájomné vzťahy organizačných útvarov, rozsah oprávnení a zodpovednosti riadiacich zamestnancov ministerstva. Kontrolovanú problematiku zabezpečuje odbor palív a energetiky vytvorený v rámci sekcie energetiky, ktorá je v priamej riadiacej pôsobnosti štátneho tajomníka.

Kontrolovaná oblasť súvisí s biopalivami a udržateľnými biopalivami, slúžiace ako alternatívne obnoviteľné palivo v doprave. V súčasnosti sú na Slovensku, ako aj vo svete dostupné biopalivá vyrábané hlavne z biomasy - z tradičných poľnohospodárskych plodín, čo sú označované ako biopalivá prvej generácie. Ich hlavnou formou na súčasnom trhu sú etanol, bionafta (FAME a MERO) a bioplyn.

Gestorm používaní biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave je MH SR.

Praktická realizácia programu biopalív v podmienkach SR sa začala v II. polroku 2006.

## 1 Legislatíva v oblasti biopalív v doprave

Zosúladenie európskych právnych predpisov a právnych predpisov v SR bolo vykonávané v súlade so zákonom č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády SR v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť od 15.01.2002.

### 1.1 Predpisy EÚ a ich transpozícia do zákonov a nariadení vlády SR v rokoch 2006 až 2010

#### 1.1.1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/30/ES

Jednou z prvých smerníc EÚ, ktorá uložila povinnosť členským štátom EÚ zabezpečiť na ich vnútornom trhu s motorovými palivami aj minimálny podiel biopalív a iných obnoviteľných palív bola smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/30/ES z 08.05.2003 o podpore používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave. Účinnosť smernice bola do 31.12.2011. Na základe predmetnej smernice si mali členské štáty EÚ stanoviť vlastné národné indikatívne ciele podielu biopalív a iných obnoviteľných palív na spotrebu, v referenčnej hodnote vypočítanej na základe energetického obsahu všetkých benzínov a nafty určených na dopravné účely.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/30/ES bola do právneho poriadku Slovenskej republiky implementovaná s účinnosťou od 01.05.2006:

- vydaním nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z. o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v sortimente motorových benzínov a motorovej nafty uvádzaných na trh SR. Účinnosťou nariadenia vlády boli osoby podnikajúce vo výrobe a v predaji pohonných látok povinné uvádzať na trh biopalivá vo forme ako čisté alebo vo vysokej koncentrácii v minerálnych olejoch, ako zmesi motorového benzínu alebo motorovej nafty s biopalivami alebo ako kvapaliny (étery) vyrobené z biopalív v pomere miešania podľa slovenskej technickej normy ESN EN 228. Celková minimálna spotreba biopalív v motorových palivách umiestnených do voľného daňového obehu v SR bola na roky 2006 – 2008 stanovená v referenčnej hodnote 2 %, 3,4 % v roku 2009 a 5,75 % v roku 2010.

Zmena nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z. bola vykonaná:

- s účinnosťou od 01.01.2009, nariadením vlády SR č. 304/2008 Z. z., kde v § 5a bola stanovená povinnosť pre podnikateľský sektor, uviesť v roku 2009 na trh biopalivá v referenčnej hodnote 3,4 %. Týmto bol odstránený prudký nárast referenčnej hodnoty uvádzania biopalív na trh v roku 2010 z 5,75 % na 3,7 %,
- s účinnosťou od 15.10.2010, nariadením vlády č. 402/2010 Z. z., kde v § 4 ods. 4 bola pre výrobcov a predajcov biopalív stanovená povinnosť, do 30 dní po uplynutí kalendárneho štvrtého roka predložiť ministerstvu písomnú informáciu o druhu a množstve pohonných látok a pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov energie uvedených do daňového voľného obehu alebo prepravených na daňové územie v daňovom voľnom obehu na podnikateľské účely z iného členského štátu EÚ alebo dovezených z tretích štátov po ich prepustení do voľného obehu.

Účinnosť nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z. v znení zmien a doplnkov bola do 31.12.2013.

- V súlade s § 4 ods. 5 nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z., bola vydaná vyhláška MH SR č. 608/2006 Z. z., s účinnosťou od 01.12.2006 do 31.12.2008, ktorou boli stanovené podrobnosti o rozsahu a postupe pri poskytovaní informácií o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v motorových benzínach a v motorovej naftě uvádzaných na trh SR. Touto vyhláškou boli výrobcovia a predajcovia pohonných látok povinní poskytovať MH SR informácie o druhu a množstve pohonných látok uvedených na trh SR v stanovenej štruktúre. Nariadením vlády SR č. 304/2008 Z. z. bola Vyhláška MH SR č. 608/2006 Z. z. zrušená s účinnosťou od 01.01.2009.

### 1.1.2 Smernica Rady 2003/96/ES

V zmysle článku 16 a prílohy k smernici Rady 2003/96/ES zo dňa 27.10.2003 o reštrukturalizácii právneho rámca spoločenstva pre zdaňovanie energetických výrobkov a elektriny bolo umožnené členským krajinám uplatňovať si na zdaniteľné výrobky vymenované v smernici oslobodenie od dane alebo úľavy na vymenovaný druh výrobkov, určených alebo ponúkaných na použitie alebo použité ako motorové palivo.

Zvýhodnený daňový režim na používanie biopalív z obnoviteľných zdrojov (v určenom množstve a v stanovenej norme) v zmysle smernice Rady 2003/96/ES mohla byť poskytnutá formou oslobodenia od spotrebnej dane z liehu a od spotrebnej dane minerálneho oleja, resp. znížením sadzby spotrebnej dane z biopalív (pre ETBE, estery), od 01.05.2006,

- podľa zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja (ďalej len „zákon č. 98/2004 Z. z.“),
- podľa zákona č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu a o zmene a doplnení zákona č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh v znení zákona č. 211/2003 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 467/2002 Z. z. o výrobe a uvádzaní liehu na trh.

Primiešavanie biozložiek do fosílnych motorových palív bol oprávnený vykonávať na základe povolenia prevádzkovateľ daňového skladu, ktorým bol podnik na výrobu minerálneho oleja, za prítomnosti osoby poverenej colným úradom.

### 1.1.3 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES a 2009/30/ES

Závazok SR voči EÚ bolo v lehote do 05.12.2010 a do 31.12.2010 prebrať do právneho poriadku SR:

Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/28/ES z 23.04.2009 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES, ktorou boli prijaté opatrenia na zníženie skleníkových plynov, opatrenia na podporu rozvoja trhu s obnoviteľnými zdrojmi energie a národné ciele pre celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov na hrubej konečnej energetickej spotrebe,

Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/30/ES, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/70/ES vo veci kvality automobilového benzínu, motorovej nafty a plynového oleja a zavedenia mechanizmu na monitorovanie a zníženie emisií skleníkových plynov a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 1999/32/ES, vo veci kvality paliva využívaného v plavidlách vnútrozemskej vodnej dopravy a zrušuje smernica 93/12/EHS,

Predmetné smernice EÚ boli do právneho poriadku SR transponované:

- zákonom č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“). Zákon nadobudol účinnosť od 01.09.2010, resp. niektoré ustanovenia článkov II. a III. od 01.01.2010. Zákonom č. 492/2010 Z. z., s účinnosťou od 01.01.2011, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z. bol okrem iného stanovený záväzný cieľ SR, dosiahnuť do roku 2020 celkový podiel energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „OZE“) v hrubej konečnej energetickej spotrebe 14 %, z toho 10 % podiel vo všetkých formách dopravy. V novele zákona č. 309/2009 Z. z. boli zadefinované pojmy:
  - obnoviteľný zdroj energie, ktorým na účely zákona mala byť biomasa, t. j. biologicky rozložiteľná časť výrobkov, odpadu a zvyškov biologického pôvodu z poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a príbuzných odvetví, vrátane rybného hospodárstva a akvakultúry, ako aj biologicky rozložiteľné časti priemyselného a komunálneho odpadu,
  - emisie skleníkových plynov počas životného cyklu pohonnej látky a biokvapaliny a emisie skleníkových plynov na jednotku energie, potrebné pre výpočet úspor emisií pri kritériách trvalej udržateľnosti,
  - povinnosti pre MH SR vyplývajúce z mechanizmov spolupráce medzi štátmi pri dosahovaní národného cieľa,
- vyhláškou MH SR č. 373/2011 Z. z., s účinnosťou od 15.11.2011, vydanou podľa § 19 ods. 1 písm. i) až k) zákona č. 309/2009 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 309/2009 Z. z. Vyhláškou bol upravený spôsob výpočtu podielu energie z OZE (elektrina, výroba tepla a chladu a energie v doprave), spôsob výpočtu národného cieľa uvedeného v Národnom akčnom pláne (v doprave min. 10 % v roku 2020), obsah oznámenia o spoločnom projekte a podmienky pre započítanie elektriny vyrobenej z OZE v štáte, ktorý nie je členským štátom EÚ, ako aj obsah správy o pokroku pri presadzovaní a využívaní energie z OZE.

Proti SR nebolo začaté konanie o porušení Zmluvy o fungovaní EÚ podľa čl. 258 až 260 tejto zmluvy.

## 1.2 Uznesenia vlády SR súvisiace s biopalivami

Otázka biopalív bola v rokoch 2004 - 2010 riešená 11 uzneseniami vlády SR, ktorými boli schválené materiály, ako napríklad: „Analýza vplyvu platnej legislatívy na podporu využívania biomasy na energetické účely a návrh na ďalšie riešenie“, „Stratégia vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR“, „Národný program pre podporu rozvoja výroby biozložiek v SR a ich uplatnenie sa na vnútornom trhu s motorovými palivami s následným využitím v doprave“, návrh MH SR „Energetická politika SR“, návrh nariadenia vlády SR o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov energie v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh v SR, schválenie Správy MH SR o používaní biozložiek v motorových palivách za roky 2006 – 2012, „Akčný plán využívania biomasy na roky 2008 – 2013“, „Konceptia vyššieho využitia biopalív v doprave v podmienkach SR“, návrh zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov, „Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie“.



## Plnenie stanovených cieľov v používaní biopalív v doprave

Podpora výroby alternatívnych palív využívaných v doprave s cieľom redukcie emisií plynov spôsobujúcich tzv. skleníkový efekt (rozhodnutím Európskej komisie č. 406/2009/ES) bola realizovaná z dôvodu ochrany životného prostredia, podpory spracovania prebytkov poľnohospodárskych surovín, ale aj z dôvodu plnenia medzinárodných záväzkov vyplývajúcich z Kjótskeho protokolu, ktorý nadobudol účinnosť od 16.02.2005. Kjótskym protokolom, ktorý je súčasťou Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy prijatého v roku 1992 na konferencii OSN o životnom prostredí a udržateľnom rozvoji v Rio de Janeiro, sa 141 priemyselných krajín zaviazalo znížiť emisie oxidu uhličitého a ďalších 5 „skleníkových“ plynov spôsobujúcich globálne zmeny podnebia.

Slovenská republika ratifikovala Kjótsky protokol 31.05.2002.

### 2.1 Úlohy MH SR v oblasti biopalív v doprave

Na slovenskom vnútornom trhu s motorovými palivami mali v roku 2005 dominantné zastúpenie klasické fosílné palivá (motorový benzín a motorová nafta). Spotreba fosílnych palív predstavovala 98 %. Alternatívne motorové palivá LPG a CNG, t. j. skvapalnené ropné plyny a stlačený zemný plyn boli využívané v referenčnej hodnote cca 2 %, z toho cca 1,76 % LPG a cca 0,23 % CNG.

Nariadením vlády SR č. 246/2006 Z. z. o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh SR, v znení zmien a doplnkov bola stanovená povinnosť spotreby biopalív na roky 2006 – 2010:

Minimálne množstvá pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov uvádzané na trh SR

Tabuľka č. 1

Obdobie	I-XII 2006	Od 01.01.2007 do 31.12.2008	2009	2010
Povinná spotreba biopalív v %	2%	2%	3,4%	3,7 %**
Skutočnosť v %	1,041%*	07/2,49% 08/2,65%	3,4%	3,79 %

\*skutočnosť za r. 2006 bola vypočítaná od termínu účinnosti nar. vlády SR č. 246/2006 Z. z. k biopalivám (ako osem dvanásť z 2 %)

\*\* pôvodný cieľ 5,75 % bol zmenený na 3,7 % nariadenia vlády SR č. 304/2008 Z. z.

Zdroj: MH SR

Od roku 2006 sa v SR začal realizovať národný program rozvoja biopalív. Na domáci trh s motorovými pohonnými látkami bola uvedená motorová nafta s prídavkom esterov z dovozu a motorový benzín s prídavkom ETBE (etyl-tercetyl-éter, vyrobený z bioetanolu a izobuténu).

Kým v roku 2006 boli fosílné motorové palivá na domacom trhu zastúpené v rozsahu cca 97 % a alternatívne palivá spolu v rozsahu cca 2,3 % (z toho biopalivá 0,69 %, LPG cca 1,33 % a CNG cca 0,28 %), v roku 2007 boli fosílné palivá zastúpené v referenčnej hodnote cca 96 % a alternatívne motorové palivá cca 4,03 % (z toho 2,49 % biopalivá, LPG cca 1,26 % a CNG cca 0,28 %).

Podľa čl. 4 ods. 1 smernice 2009/28/ES o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov energie a o zmene a doplnení a následnom zrušení smerníc 2001/77/ES a 2003/30/ES, boli členské štáty EÚ povinné vypracovať svoj vlastný plán podielu využitia energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2020 v sektoroch výroby tepla a chladu, výroby elektrickej energie a v doprave. Pritom podľa čl. 3 ods. 4 smernice 2009/28/ES musel podiel OZE v doprave predstavovať aspoň 10 %.

## Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Predmetná úloha za SR bola spracovaná v návrhu Národného akčného plánu pre energiu z obnoviteľných zdrojov a schválená 06.10.2010 uznesením vlády SR č. 677. Odhad národného cieľa využitia energie z obnoviteľných zdrojov v cestnej doprave na roky 2010 – 2020 bol MH SR navrhnutý v nasledovných hodnotách:

Národný cieľ využitia energie z obnoviteľných zdrojov – odhad podľa rokov

Tabuľka č. 2

Národný cieľ OZE v doprave	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obnoviteľné zdroje energie v doprave	0,6 %	4,1 %	4,2 %	4,3 %	4,4 %	5,0 %	6,0 %	6,3 %	6,8 %	8,3 %	8,5 %	10,0 %
Očakávaná konečná spotreba OZE (v ktoe)*	8	90	94	98	103	120	147	155	165	197	195	207
- z toho: Bioetanol/bio-ETBE	0	15	16	17	19	24	30	33	38	65	65	75
Bionafta	0	67	70	72	75	87	107	110	113	115	110	110
Očakávané OZE na výrobu el. energie v cestnej doprave (v ktoe)	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	4	5
Očakávaná spotreba biopalív vyrobených z odpadu, zvyškov, nepotravinového celulózoového a ligno-celulózoového materiálu v doprave (v ktoe)	0	0	0	0	0	0	0	1	1	14	27	60

\*ktoe = kilotoe, tisíc ton ropného ekvivalentu, 1 ktoe = 41,868 TJ (TJ – terajoule; 1 TJ = 10<sup>12</sup> J)

Zdroj: MH SR

Zákonom č. 492/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 309/2009 Z. z., boli okrem iného schválené ustanovenia upravujúce práva a povinnosti PO a FO uvádzajúcich na trh motorové palivá; referenčné hodnoty podielu konečnej energetickej spotreby biopalív v doprave na roky 2011 – 2020; určený štátny dozor nad dodržiavaním zákona a definované názvy a pojmy vyplývajúce z aplikačnej praxe, napríklad:

- v § 14a ods. 1 písm. a) až j) zákona č. 309/2009 Z. z. bolo stanovené, že príslušná PO a FO je povinná uvádzať na trh pohonnú látku (ďalej aj „PL“) s obsahom biopalív v referenčnej hodnote vypočítanej z energetického obsahu celkového množstva PL uvedených na trh, z toho:

Referenčné hodnoty obsahu biopalív vypočítané z energetického obsahu celkového množstva pohonných látok

Tabuľka č. 3

V období od 01.01 do 31.12.	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Povinnosť PLs obsahom biopalív, v %	3,8	3,9	4	4,5	5,5	5,5	5,8	7,2	7,5	8,5
Skutočnosť v %	4,45	4,19	4,60	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj: MH SR

Zo správ MH SR o používaní biozložiek v motorových palivách, predkladaných vláde SR bolo zistené, že za roky 2011 – 2013 stanovené percento biozložiek v motorových palivách SR splnila.

- v § 14a ods. 3 zákona č. 309/2009 Z. z. bola PO a FO stanovená povinnosť zabezpečiť minimálny obsah biopalív v každom litri jednotlivého druhu pohonných látok, podľa prílohy č. 1, v tom:
  - a) minimálny % objem biopaliva v motorovej naftě (kódy kombin. nomenklatúr 2710 19 41, 2710 19 45 a 2710 19 49):

Tabuľka č. 4

Obdobie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Biodiesel, v %	5,2	5,3	5,4	6,8	7,5	7,6	7,8	9,7	10,1	11,5

Z dokladov vypracovaných MH SR bolo preukázané, že obsah biopaliva v motorovej naftě, ktorý spĺňal kritériá trvalej udržateľnosti (ďalej len „KTU“) podľa vyhl. MŽP SR č. 271/2011 Z. z. v 1 000 litroch bol v roku 2012 na úrovni 5,24 % a v roku 2013 na úrovni 5,53 %. Aby mohli byť biopalivá uznané, musia spĺňať tri KTU:

- priniesť úsporu emisií skleníkových plynov,
- nesmú byť vyrábané zo surovín získaných z pôdy s vysokou hodnotou biodiverzity,
- nesmú byť vyrábané zo surovín získaných z pôdy s vysokými zásobami uhlíka,

## Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- b) minimálny objem biopaliva v motorovom benzíne (kódy kombin. nomenklatúr 2710 11 41, 2710 11 45 a 2710 11 49),

Tabuľka č. 5

Obdobie	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Bioetanolová zložka, v %	3,1	3,2	3,3	4,1	4,5	4,6	4,7	5,9	6,2	7,0
Minimálny podiel bioETBE, v %	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
- z toho objem bioetanolovej zložky 0,47 %	t. j. v každom roku 1,41 %									

Zdroj: MH SR

Z dokladov MH SR bolo preukázané, že:

- v roku 2012 bol celkový obsah bioetanolovej zložky v motorovom benzíne v rozsahu 3,8 %, z toho podiel bioetanolu bol 1,69 % a podiel bioetanolovej zložky z bioETBE bol 2,11 % (0,47 % z podielu bioETBE 4,49 %),
- v roku 2013 bol celkový obsah bioetanolovej zložky v motorovom benzíne 4,18 %, z toho podiel bioetanolu 2,03 % a podiel obnoviteľnej zložky z bioETBE bol 2,16 % (0,47 % z podielu bio ETBE 4,59 %).

V zmysle nariadenia vlády SR č. 246/2006 Z. z. a úlohy C.1. uznesenia vlády SR č. 14/2007, bolo MH SR povinné predkladať na rokovanie vlády správy o používaní biozložiek v motorových palivách. Účelom predkladania správ, vypracovaných MH SR v spolupráci s rezortom MP SR, bolo podať informáciu o plnení programu biopalív v príslušnom kalendárnom roku a prijať niektoré opatrenia pre dosiahnutie cieľa, stanoveného nariadením vlády k biopalivám, v termíne do 30.06., podľa uznesenia vlády SR č. 1022/2005.

Kontrolou bolo preukázané, že povinnosť MH SR bola splnená. Správy o používaní biozložiek v motorových palivách, predložené na rokovanie vlády SR boli vzaté na vedomie, za rok 2011 dňa 06.07.2012, za rok 2012 dňa 03.07.2013.

## 2.2 Plnenie cieľov

Program biopalív bol v roku 2012 a 2013 realizovaný formou:

- primiešavania esterov pri výrobe motorovej nafty v kvalite podľa STN EN 590, resp. motorová nafta s prímiesou esterov, v kvalite podľa EN 590 uvádzaná na domáci trh z dovozu,
- primiešavanie ETBE (etyltercbutyléter) a bioetanolu pri výrobe motorového benzínu, v kvalite podľa STN EN 228 s následným uvádzaním na domáci trh.

### 2.2.1 Plnenie programu biopalív v sledovanom období

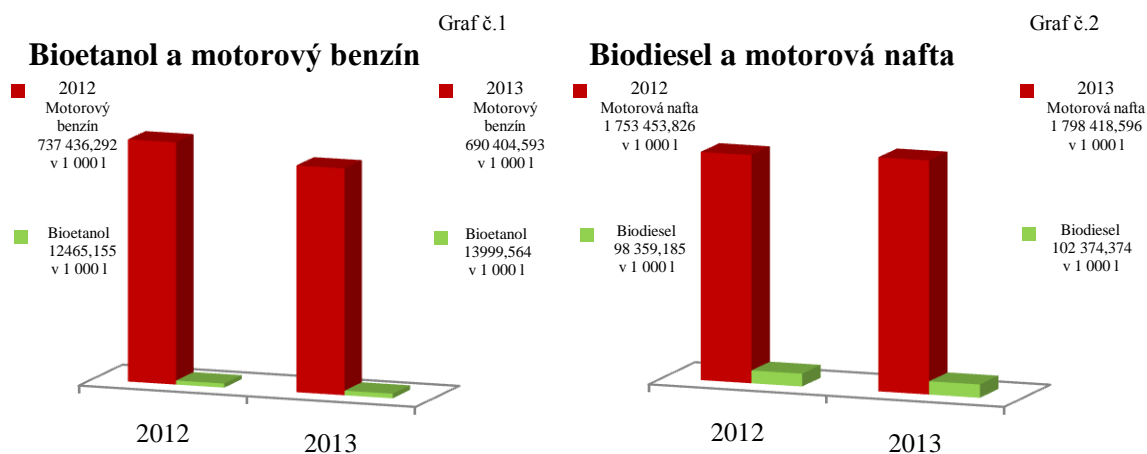
Na trhu SR s pohonnými látkami sa uplatňovali biopalivá 1. generácie, ako nízko percentuálne zmesi biozložiek s uhl'ovodíkovými palivami, distribuované prostredníctvom existujúcej infraštruktúry (distribučný systém a predajné miesta).

Tabuľka č. 6

Tovarová komodita uvedená na trh SR, v tis. litroch	Obdobie		
	2012	2013	I.Q/2014
<b>Motorový benzín (MB) (fosílné palivo)</b>	<b>737 436,292</b>	<b>690 404,593</b>	<b>154 062,645</b>
<i>Bioetanol</i>	<i>12 549,492</i>	<i>14 023,905</i>	<i>5 077,611</i>
- z toho množstvo spĺňajúce KTU	12 465,155	13 999,564	5 077,611
Množstvo bioetanolu neuvedeného na domáci trh	1 666,441	60,163	0,015
<i>ETBE</i>	<i>35 224,683</i>	<i>31 657,648</i>	<i>7 294,829</i>
- z toho množstvo spĺňajúce KTU	33 134,506	31 657,648	7 294,829
- množstvo ETBE neuvedeného na domáci trh	0,188	0,482	0,014
<b>Motorová nafta (MN)</b>	<b>1 753 453,826</b>	<b>1 798 418,596</b>	<b>443 030,114</b>
<i>Biodiesel (estery)</i>	<i>98 359,185</i>	<i>102 374,374</i>	<i>30 483,225</i>
- z toho množstvo spĺňajúce KTU	91 848,658	102 363,906	28 362,601
Množstvo biodieselu neuvedeného na domáci trh	0,464	3,220	22,563

Zdroj: Finančné riaditeľstvo SR

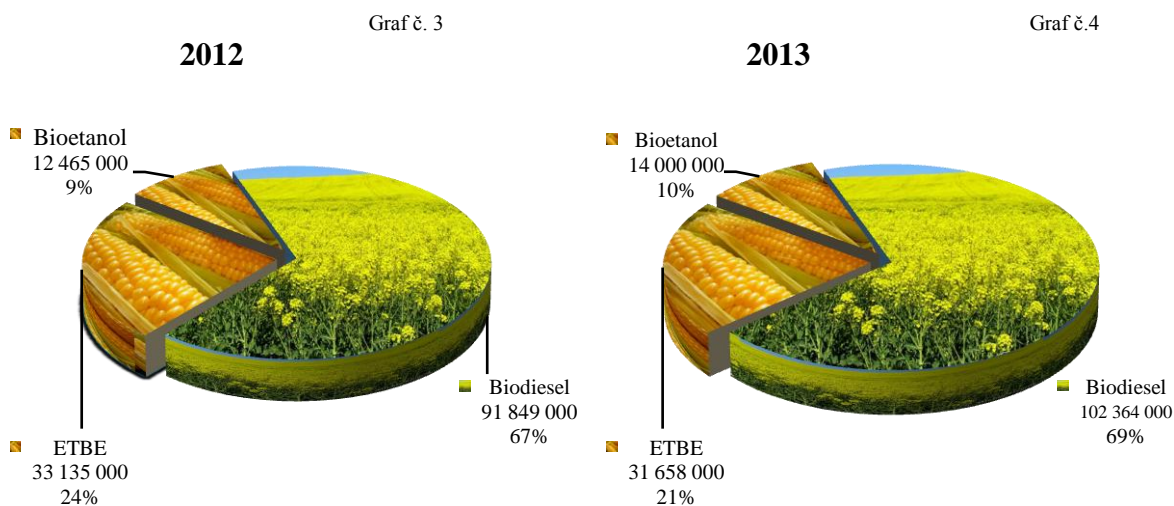
Množstvo motorového benzínu a motorovej nafty a množstvo bioetanolu v motorovom benzíne a biodieselu v motorovej naftě spĺňajúceho KTU a uvedené na trh v rokoch 2012 a 2013 v pomere voči fosílnym palivám:



Zdroj: MH SR

Každé biopalivo umiestnené na trh muselo mať certifikát, ktorý dodávateľovi paliva vydal príslušný certifikačný orgán. Certifikát udával, či biopalivo spĺňalo KTU a percentuálnu úsporu skleníkových plynov.

Celkový pomer množstva biopalív slovenskej produkcie uznané ako biopalivá spĺňajúce KTU:



Zdroj: MH SR

Na účely plnenia povinností dosahovania minimálnej referenčnej hodnoty, vypočítanej z energetického obsahu biopalív na celkovom množstve pohonných látok uvedených na trh (podľa § 14 ods. 1 zákona č. 309/2009 Z. z.) sa až do roku 2020 započítavajú len biopalivá, ktoré spĺňajú KTU. Ide o biopalivá primiešavané do pohonných látok a uvedené PO a FO na trh v SR. K týmto biopalivám sú PO a FO povinné vydať potvrdenie o pôvode biopaliva, ktoré slúži ako doklad, že príslušné biopalivo bolo vyrobené v súlade s KTU.

Kontrolou správ o priebežnom plnení medzinárodných záväzkov SR v oblasti politiky zmeny klímy za roky 2012 a 2013, vypracovaných MŽP SR v spolupráci s MH SR, MDVRR SR, schválených 03.04.2013 a 09.04.2014 uzneseniami vlády SR č. 149 a č. 157 bolo preukázané, že Slovenskej republike sa nedarí v sektore cestnej dopravy stabilizovať rast emisií skleníkových plynov. Podiel emisií v sektore energetika, vrátane dopravy, na celkových emisiách skleníkových plynov (vo vyjadrení na CO<sub>2</sub> ekvivalenty) bol v rokoch 2011 a 2012 takmer 70 %.

Emisie z dopravy v rámci sektora energetika tvorili v roku 2011 spolu 20 % a v roku 2012 spolu 22 %. Kým podiel emisií zo stacionárnych zdrojov klesá, podiel emisií z dopravy sa neustále zvyšuje.

V roku 1990 predstavovali emisie z dopravy 9 %, avšak v roku 2011 vzrástli o 27 % a v roku 2012 o 31 %.

## 2.2.2 Merateľné ukazovatele pre biopalivá v doprave

Biopalivá vyrábané z biomasy postupne napĺňajú cieľ 10% OZE v doprave a ich množstvo bude závisieť od spotreby motorových palív. V smernici o podpore využívania energie z OZE vo vzťahu k biopalivám zostáva kľúčovou otázkou predovšetkým výška úspory skleníkových plynov, ktorá musí byť pri výrobe biopalív dosiahnutá:

- aspoň 35 % úspory emisií do konca roku 2016 – pre biopalivá vyrobené na existujúcich zariadeniach uvedených do prevádzky pred 23.1.2008 sa uvedené kritérium uplatňuje od 1.4.2013,
- aspoň 50% úspory emisií od roku 2017,
- aspoň 60% úspory emisií od roku 2018 – pre biopalivá vyrobené na zariadeniach, ktorých prevádzka začala po 1.1.2017.

Odporúčanie NKÚ SR: Na základe poznatkov získaných kontrolou NKÚ SR odporúča MH SR:

- Vytvoriť koordinačný orgán pre zber a sledovanie všetkých údajov z oblasti biopalív v doprave v rámci SR s presne stanovenými povinnosťami pre dotknuté rezorty pri zbere údajov, ich spracovaní a sledovaní

## 3 Výsledky ekonomického hodnotenia výroby a distribúcie biopalív v doprave

Samostatné ekonomické hodnotenie biopalív v doprave v rámci hospodárstva krajiny nebolo v rokoch 2012 a 2013 od MH SR požadované.

Uznesením vlády SR č. 677 zo dňa 06.10.2010 bol schválený Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov energie, vypracovaný MH SR, ktorý bol odoslaný EK.

Predmetom návrhu v oblasti biopalív boli:

- prognóza množstva energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, podľa ktorej SR splní záväzný cieľ s tým, že môže časť energie preniesť do iných členských štátov,
- nárast biopalív II. generácie okolo roku 2020, čo by malo prispieť k plneniu cieľa – umiestnenie 10 % biopalív v doprave.

Opatrenia na plnenie cieľov SR v oblasti využívania biopalív v rámci akčného plánu pre OZE zahŕňali podporu používania biopalív alebo iných obnoviteľných palív v doprave. Z hľadiska typu opatrenia ide o legislatívny rámec vnútorného trhu na podporu používania biopalív, ktorý zahŕňa zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení

neskorších predpisov a Nariadenie vlády SR č. 246/2006 Z. z. o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z OZE v motorových benzínoch a motorovej naftě uvádzaných na trh SR. Cieľom opatrenia bolo vytvorenie trhu s biopalivami, rozšírenie výrobných kapacít biozložiek a následného primiešavania biozložiek do fosílnych motorových palív, znižovanie spotreby fosílnych palív a redukcia emisií skleníkových plynov z dopravy.

### 3.1 Podpora biopalív

Podpora výroby a distribúcie biopalív v SR sa v kontrolovanom období uskutočňovala v rámci Štátnej pomoci N 360/2006 – Slovensko, formou zníženia alebo oslobodenia od spotrebnej dane z minerálneho oleja na palivové zmesi motorového benzínu s ETBE a motorovej nafty s esterami. Táto štátna pomoc bola schválená Európskou komisiou, deklarovaná listom č. j. K(2007)3562 z 19.07.2007. Súčasťou súhlasu Európskej komisie je tzv. systém oznamovania výrobných nákladov pre biopalivá. Výrobcovia biopalív a výrobcovia zmesí s obsahom biopalív boli povinní každoročne informovať MH SR. Zmyslom štátnej pomoci bola podpora podnikov vyrábajúcich biopalivá a podpora spoločností pôsobiacich ako daňové sklady, ktoré uvádzali do voľného daňového obehu biopalivá na daňovom území SR a poskytnúť výrobcovi biopalív kompenzáciu za časť ich výrobných nákladov. Následne sa mohli ceny biopalív znížiť na úroveň, ktorá môže konkurovať fosílnym palivám, keďže biopalivá slúžia ako náhrada fosílnych palív.

Od spotrebnej dane boli úplne oslobodené čisté biopalivá vyrobené z biomasy. U biopalív zmiešaných s fosílnymi palivami bolo zníženie spotrebnej dane úmerné množstvu fosílnemu palivu, ktoré bolo v konečnom výrobku nahradené biopalivom. Čím vyšší bol podiel biopaliva, tým vyššia bola hodnota zníženia spotrebnej dane pre konečný výrobok. V prípade primiešavania ETBE do motorového benzínu bola sadzba spotrebnej dane znížená o 47/100-percentuálneho podielu biogénnej látky (ETBE) v zmesi, najviac však o 7,05 %. Pri primiešavaní esterov do motorovej nafty bola sadzba znížená o percentuálny podiel biogénnej látky v zmesi, najviac však o 5 %. Takýto postup platil do 31.12.2011. Od 1.1.2012 boli zavedené nové sadzby dane novelou zákona č. 546/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja.

Rozsah poskytnutej štátnej pomoci v oblasti biopalív bol v roku 2012 v sume 2,12 mil.eur a v roku 2013 v sume 3,05 mil. eur. Za obdobie od začiatku poskytovania štátnej pomoci v oblasti biopalív bola štátna pomoc poskytnutá v celkovej sume 128,13 mil. eur.

Kontrolou bolo preukázané, že nebol žiadnym predpisom stanovený systém povinného každoročného oznamovania výrobných nákladov pre biopalivá hospodárskymi subjektmi. Podľa notifikačnej žiadosti, vnútroštátnym právnym základom na uplatňovanie štátnej pomoci v čase notifikácie boli platné nasledovné predpisy:

- zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení zákona č. 667/2004 Z. z. a zákona č. 223/2006 Z. z.,
- nariadenie vlády SR č. 246/2006 Z. z. o minimálnom množstve pohonných látok vyrobených z obnoviteľných zdrojov v sortimente motorových benzínov a motorovej nafty uvedených na trh Slovenskej republiky,
- zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov.

SR sa zaviazala monitorovať výrobné náklady pre biopalivá a ceny fosílnych palív a v prípade potreby upraviť úľavu sadzby spotrebnej dane, s cieľom vyhnúť sa akejkolvek

nadmernej kompenzácii výrobných nákladov počas celého obdobia poskytovania spomínanej pomoci.

MH SR deklarovalo, že v rokoch 2008, 2009 a 2012 monitorovalo výrobné náklady pre biopalivá a cenu fosílnych palív. Takáto povinnosť nebola uložená žiadnym zákonom. V rokoch 2008 a 2009 si EK vyžiadala od Ministerstva financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) informáciu o monitorovaní nákladov na biopalivá, v porovnaní s nákladmi na fosílnu palivá. V rámci žiadosti o notifikáciu štátnej pomoci boli EK poskytnuté údaje za rok 2012. Požadované údaje EK poskytlo MF SR v spolupráci s MH SR. V sledovanom období nevznikla potreba úpravy úľavy na spotrebnej dani z dôvodu nadmernej kompenzácie výrobných nákladov pre biopalivá.

### 3.2 Energetický obsah biozložiek vo všetkých motorových palivách spotrebovaných na Slovensku v rokoch 2012 a 2013

Informácie o energetickom obsahu motorových palív spracováva MH SR z hlásení, ktoré sú povinné PO a FO predkladať colným úradom. Colné úrady ich následne zasielajú MH SR a MŽP SR. Pri prepočte energetických hodnôt sú využívané štatistické hodnoty podľa prílohy č. III Smernice 2009/28/ES, t. j. dolná výhrevnosť v MJ/kg alebo MJ/l. V rokoch 2012 a 2013 bol dosiahnutý nasledovný celkový energetický obsah biozložiek vo všetkých motorových palivách spotrebovaných na Slovensku:

Energetický obsah biozložiek vo všetkých motorových palivách spotrebovaných v SR v rokoch 2012 - 2013      Tabuľka č. 7

Tovarová komodita uvedená na trh SR, v GJ	2012	2013
Motorová nafta		
Energetický obsah motorovej nafty v GJ	59 464 865,163	60 697 730,960
Energetický obsah biopaliva MERO v GJ – vyrábaného z repky	2 993 463,825	3 336 169,045
Automobilové benzíny		
Energetický obsah automobilových benzínov v GJ	22 246 276,009	20 631 137,28
Energetický obsah ETBE v GJ	914 187,269	854 756,50
Energetický obsah ETBE obnoviteľnej zložky 37% v GJ	338 249,290	316 259,90
Energetický obsah biopaliva bioetanol v GJ – vyrábaného z kukurice, obilia	265 303,285	297 961,021
Celkový % energetický obsah biozložiek vo všetkých motorových palivách spotrebovaných na Slovensku v rokoch 2012 a 2013		
%	4,19 %	4,60 %
GJ	85 884 096	85 937 404

Zdroj : MH SR

### 3.3 Spôsob preukazovania súladu biopalív a biokvapalín s KTU

V SR je zavedený systém hlásenia o plnení povinností uvádzať na trh pohonnú látku s obsahom biopalív. Hlásenie obsahuje informácie o množstve bioetanolu, ETBE (bio-etyl-terc-butyl-éteru) a biodiesela, ktoré spĺňajú KTU. Hlásenie je zostavené tak, že hospodársky subjekt svojím podpisom na hlásení vyhlasuje, že všetky uvedené údaje sú správne a úplné.

MH SR nemá kompetencie a ani nevyžadovalo od hospodárskych subjektov preukazovanie plnenia KTU pre biopalivá. Podľa zákona č. 309/2009 Z. z. potvrdenia o pôvode biopaliva alebo biokvapaliny, ktoré slúžia ako doklad, že príslušný podiel biopaliva alebo biokvapaliny bol vyrobený v súlade s KTÚ overuje odborne spôsobilá osoba v zmysle § 14b a 14d citovaného zákona.

MH SR nemá vybudovaný informačný monitorovací systém nezávislej kontroly poskytnutých informácií od hospodárskych subjektov v oblasti biopalív v doprave. Jediným

zdrojom informácií sú informácie hospodárskych subjektov zasielané príslušnému colnému úradu.

### 3.4 Výrobná kapacita vybudovaná na produkciu biopalív v SR

MH SR evidovalo v rokoch 2012 a 2013 nasledovnú výrobnú kapacitu vybudovanú na výrobu biopalív v doprave v tis. t pre biodiesel a v tis. m<sup>3</sup> pre bioetanol:

Výrobná kapacita biopalív v SR v tis.

Tabuľka č. 8

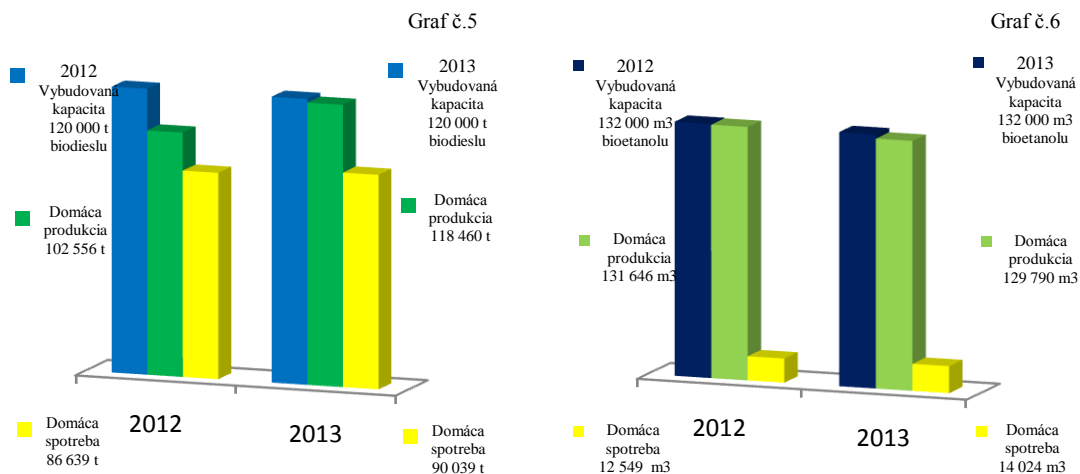
Rok	Biodiesel (t)	Bioetanol (m <sup>3</sup> )
2012	120 000	132 000
2013	120 000	132 000

Zdroj: MH SR

Z podkladov MH SR bolo preukázané, že domáca produkcia biopalív prevyšuje domáci dopyt.

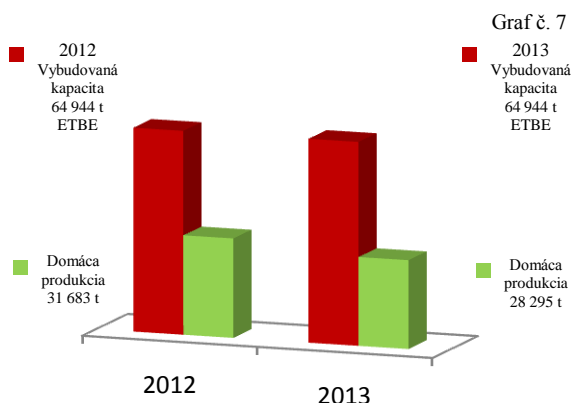
Vybudovaná kapacita, domáca produkcia a domáca spotreba biodieselu a bioetanolu a ETBE v rokoch 2012 a 2013:

Vybudovaná výrobná kapacita pre biodiesel v tis. t      Vybudovaná výrobná kapacita pre bioetanol v tis. m<sup>3</sup>



Vybudovaná kapacita a domáca produkcia ETBE v rokoch 2012 a 2013:

Vybudovaná výrobná kapacita pre (etyltercetyléter) ETBE v tis. t



Zdroj: MH SR



### 3.5 Vývoz biopalív v doprave vyrobených v SR do členských štátov EÚ a do krajín mimo EÚ v rokoch 2012 a 2013:

Predmetom vývozu biopalív zo Slovenska do členských krajín EÚ bol biodiesel a bioetanol. Celkový vývoj vývozu do členských štátov EÚ a do krajín mimo EÚ udávajú tabuľky:

Vývoz biopalív vyrobených v SR do členských krajín EÚ

Tabuľka č. 9

Komodita	2012	2013	2014
Biodiesel (PpKN 3826 00 10)	14 579 565,000	27 686 086,000	30 598 916,000
Bioetanol (PpKN 2207 20 10)	40 421 669,360	28 996 490,180	19 774 976,170
ETBE (PpKN 2909 19 10)	0,000	0,000	0,000

Zdroj: Finančné riaditeľstvo SR, MH SR

Vývoz biopalív vyrobených v SR mimo členských krajín EÚ

Tabuľka č. 10

Komodita	2012	2013	2014
Biodiesel (PpKN 3826 00 10)	0	0	0
Bioetanol (PpKN 2207 20 10)	0	0	0
ETBE (PpKN 2909 19 10)	0	0	0

Zdroj: Finančné riaditeľstvo SR, MH SR

### 3.6 Štátny dozor nad dodržiavaním zákona č. 309/2009 Z. z. pre oblasť biopalív v doprave

Štátny dozor nad dodržiavaním zákona o energii z OZE pre oblasť biopalív v doprave v kontrolovanom období 2012 a 2013 vykonávali colné úrady a Štátna energetická inšpekcia (ďalej len „ŠEI“). Od 01.05.2014 boli kompetencie štátneho dozoru zákonom presunuté na Slovenskú obchodnú inšpekciu(ďalej len „SOI“).

Správnymi deliktami podľa § 16 zákona č. 309/2009 Z. z. sú:

- neposkytovanie presných, úplných a pravdivých informácií o pôvode biomasy na výrobu biopalív v doprave,
- nevedenie evidencie o hmotnostnej bilancii a o pohybe biomasy určenej na výrobu biopalív v doprave,
- nedodržiavanie povinností uchovávať túto evidenciu najmenej päť rokov,
- nepoužívanie systému hmotnostnej bilancie pre biopalivá a biokvapaliny v doprave pri preukazovaní plnenia kritérií trvalej udržateľnostineplnenie povinností monitorovať úroveň tvorby emisií skleníkových plynov počas životného cyklu na jednotku energie z pohonnej látky inej ako biopalivo,
- nevypracovanie a nezasielanie správ o úrovni tvorby emisií skleníkových plynov počas životného cyklu na jednotku energie z pohonnej látky inej ako biopalivo (fosílného paliva), ktorá má obsahovať celkový objem každého typu pohonnej látky inej ako biopalivo s údajom o mieste ich nákupu, emisie skleníkových plynov počas životného cyklu na jednotku energie a ďalšie údaje potrebné na identifikáciu pohonnej látky inej ako biopalivo, spôsob dosahovania úspor emisií skleníkových plynov a spôsob výpočtu úspor emisií skleníkových plynov

Z predložených dokladov bolo preukázané, že:

- v sledovanom období ani ŠEI ani SOI nevykonávali kontroly v rámci štátneho dozoru nad dodržiavaním zákona č. 309/2009 Z. z. pre oblasť biopalív v doprave a neboli uložené sankcie a pokuty.
- pre potreby výkonu štátneho dozoru v oblasti biopalív v doprave nebol vedený zoznam právnických a fyzických osôb zapojených do životného cyklu výroby pohonnej látky,

biopaliva alebo biokvapaliny v doprave a to od pestovania alebo vzniku suroviny, až po jej uvedenie na trh v SR. Nie je možné pomenovať ani najväčšie riziká, ktoré mohli byť zistené riadnym výkonom štátneho dozoru za sledované obdobie,

- MH SR nemá v zmysle § 16 zákona č. 309/2009 Z. z. určenú povinnosť samostatne vykonávať kontrolu správnych deliktov,
- pokuty za motorové palivá uvedené na trh bez primiešaného biopaliva v množstve stanovenom na príslušný rok boli uložené colným úradom v roku 2012 v sume 1 816,000 eur, za neuvedenie biopaliva na trh v množstve 908 l a v roku 2013 v sume 9 483,040 eur, za neuvedenie biopaliva na trh v množstve 4 742 l. Medziročne výška pokút vybraná colnými úradmi narastá. Ďalej bolo preukázané, že z celkovej sumy uložených pokút za rok 2013 (9 483,040 eur), bola pokuta v sume 6 427,04 eur uhradená z rozpočtu akciovej spoločnosti so 100 % účasťou štátu, pretože do daňového voľného obehu uviedla čisté motorové palivá, bez primiešania 3 214 litrov biopaliva.

Odporúčanie NKÚ SR: Na základe poznatkov získaných kontrolou NKÚ SR odporúča MH SR:

- Zabezpečiť pravidelný výkon štátneho dozoru v oblasti biopalív v zmysle zákona č. 309/2009 Z. z.

Operačné programy v rámci štrukturálnych fondov sú hlavným finančným nástrojom pomoci v oblasti energetiky. Okrem podpory obnoviteľným zdrojom sú zamerané aj na zvýšenie energetickej efektívnosti, zníženie nákladov na energiu, zníženie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok v oblasti výroby tepla. Sú podporované aj zmeny palivovej základne energetických zdrojov v prospech využívania obnoviteľných zdrojov. Kontrolou bolo preukázané, že v sledovanom období rokov 2012 a 2013 neboli v SR použité finančné prostriedky z Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast na podporu v oblasti biopalív v doprave.

## **Záver**

Hlavnými kritériami pri výkone kontroly bola legislatíva SR, ktorou boli implementované smernice EÚ v oblasti biopalív v doprave a uznesenia vlády SR, ktoré boli rozhodujúce pre splnenie účelu a predmetu kontroly.

Skutočnosti a nedostatky zistené vykonanou kontrolou, vrátane odporúčania na ich riešenie, sú uvedené v zhrnutí v úvode tohto protokolu o výsledku kontroly.

Protokol o výsledku kontroly vypracovali dňa 18.08.2014:

Ing. Igor Blaško  
vedúci kontrolnej skupiny

Mgr. Viera Gerbocová  
členka kontrolnej skupiny

S obsahom protokolu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 26.08.2014

Ing. Dušan Petřík  
štátny tajomník II